

Összetartozunk!

Tervszerű programok, közös élmények - közösségformálás a Keveháza utca 2. sz. iskolában

Intézményünk Montessori-szellemiségű osztályaiban a közösségformálás, az összetartozás érzésének kiépítése fontos feladatunk. Ennek elsődleges színtere természetesen az osztály. Törekszünk megőrizni a kapcsolatok nyitottságát, a tanítási órákon minél változatosabb tanulásszervezési formákat alkalmazunk (páros munka, csoportmunka, kooperatív tanulás változó csoportszervezéssel).

Tapasztalataink szerint azonban a közösségépítés eredményesebb, ha a tanórákon kívül is törekszünk közösen átélt élményekre és sikerekre; ha lehetőséget adunk a gyerekeknek arra, hogy egymást a legváltozatosabb helyzetekben, minél több oldalról megismerjék. Ha jól érzik magukat együtt, nem csupán új élménnyel gazdagodnak, hanem van mit emlegetni, van miből meríteni a hétköznapi életben. Nagy hangsúlyt fektetünk ezért tanórán és iskolán kívüli, a gyerekek számára vonzó közösségi programok szervezésére.

Ilyen alkalom volt például nemrégiben a Föld napja alkalmából szervezett aszfaltrajz-délután, ahol a gyerekek maguk szervezték csapatukat, s közösen rajzoltak a témában. Hagyomány nálunk, hogy e program befejezésekor mindannyian együtt készítünk egy hatalmas Föld formájú alkotást is, ezzel jelképezve összetartozásunkat.

Tanulóink közösségélményét biztosítja a rendszeres múzeumlátogatás is, melyeket évfolyamoktól és osztályoktól függetlenül havi rendszerességgel szervezünk. E programoknak fontos közösségformáló szerepe van: lehetővé teszik, hogy a különböző osztályokból érkező gyerekek megismerjék egymást, így oldva a zárt osztálykeretet. A viszonylagos kötetlenség mélyíti az iskolához való kötődést, és egyben példát ad a tartalmas szabadidő eltöltésének lehetőségére. A közös érdeklődés egy kis közösséggé kovácsolja a résztvevőket, örömmel üdvözlnek egymást egy-egy új program során, elbeszélgetnek a látottakról a szünetekben.

Fontos feladatunk ugyanis felkelteni az érdeklődést a gyermekekben a művészetek iránt; hogy képesek legyenek észrevenni a szépséget, és örömet találjanak a régi korok műalkotásaiban. Az elmúlt években végiglátogattuk Budapest legismertebb múzeumait, kiállításait, így jártunk például a Természettudományi Múzeumban, a Néprajzi Múzeumban, a Nemzeti Múzeumban, a Mezőgazdasági Múzeumban, sőt a szentendrei Skanzenban is. A gyerekek örömmel és nagy érdeklődéssel fedezték fel elődeink életmódját, használati tárgyait, viseletét és szokásait. Többször múzeumpedagógiai foglalkozásokkal tettük élményszerűbbé a látottakat. Az idei záró program a százhalombattai Régészeti Park meglátogatása lesz, ahol a múzeumpedagógiai foglalkozást kézműves tevékenységek egészítik ki.

Három évvel ezelőtt, az első Montessori-féle módszerrel működő osztályunk indulásakor birtokba vettük a füves iskolaudvar egy részét: ásót és kapát ragadtunk, s osztályonként egy-egy **kis ágyást** alakítottunk ki. Az alsó tagozatos gyerekek azóta művelik ezeket a kicsiny földterületeket a szabadidejükben: főként gyógynövényeket, gumós-és egynyári növényeket ültetnek, gyomlálnak, kapálnak, locsolnak – és gyönyörködnek... Fontos ez a mi tanulóink számára: városi gyerekek ők, akik közül sokan efféle munkát még sosem végeztek. Megismertettük őket a kerti szerszámokkal, eszközökkel, azok biztonságos

használatával. A munkafolyamatot közösen megbeszéljük, majd a gyerekek önállóan, spontán szerveződő kis csoportokban, egymást segítve munkálkodnak. Számptalan tapasztalatot szereznek így, melyeket jól tudunk hasznosítani tanulmányi munkánk során is.

Azt tapasztaljuk, hogy a kis kert gondozása „másfajta” együttlét: közös élmény és öröm a hasonló érdeklődésű gyerekek számára. Munkájuk eredménye látványos és kézzel fogható: a színes, virágba boruló kis ágyások állandó motivációt biztosítanak a további munkálkodáshoz. Egymás után hozzák a gyerekek az újabb palántákat, amelyeket ők maguk ültethetnek egy nekik tetsző helyre. Együtt tanuljuk meg a növények elnevezéseit, s együtt örülünk az egyre szépülő környezetünknek. Iskolaudvaruknak ez az árnyas kis zugát ugyanis szülői segítséggel az idén elkerítettük, s az ügyes apukák padot is állítottak ide. Jó idő esetén tanóráink színterévé válhat ez a zöld terület.

Iskolákban hagyományá vált, hogy **erdei iskolába** visszük a gyerekeket. A tanítás-tanulás folyamatának ez a hagyományostól eltérő formája lehetővé teszi, hogy más oldalukról ismerjük meg a diákjainkat, és ők is egymást. Olyan tulajdonságok derülnek itt ki, amelyekre addig fel sem figyeltünk. Van, aki csacsogni kezd, és kiderül róla, milyen jól lehet vele beszélgetni. Az eleven fiúcskák megszelídülnek és maguk is tücsköt szelídítenek, amit mindenhová magukkal visznek. Van, aki takarítani segít, összehajtogatja a másik ruháját, és van, aki esténként mesél a szobatársainak. A nagy réten maguktól kezdik játszani a már tanult játékokat, és újakat is kitalálnak, új szabályokkal.

Ebben a néhány napban természetközben tanulunk, és minden tananyag lehet, ami a környezetben felfedezhető, megvizsgálható, tanulmányozható. Kiderülhet ilyenkor, hogy ami az egyik gyerek számára ismeretlen téma, abban a társa nagyon is tájékozott. A közösség formálódása, egymás elfogadása szempontjából fontos, hogy erről az oldalukról is megismerjék egymást a gyerekek. A tervszerű program része a gyerekek saját szabadidejének szervezése és a kötetlen együttlét is, amelynek megfigyelése sok tapasztalattal szolgál nekünk, pedagógusoknak a további közösségformáló munkánkhoz.

A másodikosok és a harmadikosok ebben a tanévben Gyomaendrődre utaztak erdei iskolába, ahol egy hét alatt annyi és olyan tapasztalatot, ismeretet szereztek a gyerekek, amelyet tantermi órákon megadni lehetetlen. A tanyán háziállatokat, régi házat, bútorokat, munkaeszközöket láttak, állatokat etettek, és kipróbálhatták a lovaglást is. A tájházban szintén a 100-200 évvel ezelőtti étellel, hagyományokkal ismerkedtek: kalácsot készítettek és sütöttek, kötelet vertek.

A Körös partján szakszerű bemutatást láttunk a rovargyűjtésből. Speciális zsákkal kaszáltuk a füvet, amely tele lett apró kis bogarakkal, csigákkal. A szerencsések cincért, tücsköt, kabócát fogtak. Kis üvegeikbe gyűjtötték a rovarokat, melyeket hosszú vizsgálódás és nehéz búcsú után visszaengedtek a fűbe. Olyan kislányok káltották boldogan, hogy „Tücsköt fogtam!”, akik előtte még egy szúnyogtól is sikítottak.

A táborban mikroszkóppal is lehetett vizsgálódni. Boldogan fedezték fel a gyerekek többek közt, hogy az óriás szúnyog olyan, mint egy dinoszaurusz, az olajfa puha levele pedig kaktuszerdőhöz hasonlít.

A tábor a környezeti nevelés és a közösségformálás kiváló színtere, valamint tartalmas közös élmény volt, amely erősítette az összetartozás érzését. A gyerekek újra és újra

megbeszéljük, lerajzolják, átéli élményeiket; naponta többször elhangzik a kérdés: „Emlékszel, a táborban...?”

A néhány kiragadott példa mellett iskolánk alsó tagozatos munkaközössége még számtalan programot szervez, melyek a tanórán kívüli tanulás mellett szintén remek közösségformáló alkalmak, amelyek során tudatosan építjük a gyerekek egymás közötti, valamint a pedagógusok gyerekekkel és szülőkkel való kapcsolatát. A szervezési feladatokból az évfolyamok előre haladtával mind nagyobb részt vállalnak a gyerekek. Így készítjük fel őket arra, hogy a későbbiekben nagyobb önállóság vállalásával megtanulják képviselni saját és a közösség érdekeit.

Sulák Tünde – Pappné Geszti Irén – Siket Judit tanítók
Budapest XI. Keveháza utca 2.